

складала 62,2 т/га, що істотно вище контролю на 18,6 т/га, у сорту Червона куля – 65,7 т/га, що вище контролю на 29,4 т/га.

Вищим результатом різнилися рослини сорту Делікатесний, оброблені препаратом Хлорела – 46,2 т/га, що істотно вище контролю на 2,6 т/га, сорту Червона куля – 45,8 т/га. Оброблення рослин препаратом Липосам сприяло отриманню урожайності сорту Делікатесний 47,9 т/га, що вище контролю на 4,3 т/га, сорту Червона куля – 45,9 т/га та переважала контроль на 9,6 т/га.

Висновки. Позитивний вплив на ріст і розвиток, урожайність і біохімічні показники якості продукції овочів гарантує внесення біопрепаратів Хелпрост овочевий, Хелпрост овочевий+Фітохелп, впровадження яких забезпечує зростання урожайності на 14,4–29,4 т/га. Застосування суміші препаратів Хелпрост овочевий + Фітохелп покращує стан рослини і товарна урожайність коренеплодів буряку столового збільшується і у сорту Делікатесний досягала 62,2 т/га, що істотно вище контролю на 18,6 т/га, у сорту Червона куля – 65,7 т/га, що вище контролю на 29,4 т/га.

Література

1. Бикін А. В., Паламарчук С. П. Вміст мікроелементів у рослинах буряка столового при застосуванні добрив. Науковий вісник Національного аграрного університету. 2012. № 57. С. 42–45.
2. Степура М. Ф., Аутко А. А., Позняк О. В., Бохан А. И., Вырко А. Г. Влияние внекорневых подкормок и сортообразцов на урожайность и вынос тяжелых металлов столовыми корнеплодами. Овощеводство: сб. науч. тр. РУП «Институт овощеводства» Нац. акад. наук Беларуси. Минск, 2015. Т. 18. С. 236–243.
3. Паламарчук С. П. Агрохімічна оцінка використання добрив при вирощування буряка столового в Північному Лісостепу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.01.04. К., 2015. 18 с.

СУМІСНЕ ВИРОЩУВАННЯ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР З ЛІКАРСЬКИМИ РОСЛИНАМИ

Шипиленко Є.А.,

Науковий керівник: Герасько Т.В. – к.с.-г.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
e-mail: eugenia10032003@gmail.com

Упродовж останніх 25 років глобальне потепління стало особливо помітним в наших, помірних, широтах. Це спонукає аграріїв до запровадження нових технологій, які «економніше» використовують природню вологу. Кліматичні

зміни завдають шкоди і садівництву, зокрема спостерігається зниження врожаїв черешні на півдні України.

Вирішення проблеми підвищення комерційної віддачі плодових насаджень можливе завдяки сумісному вирощуванню основної культури з лікарськими рослинами [1]. Відомі приклади успішного сумісного вирощування лікарських рослин у насадженнях яблуні, груші, персику. Якщо основний прибуток дають додаткові культури, а не плодови (наприклад, лікарські рослини), така система англомовній науковій літературі має назву «*medicinal-plantbased agroforestry*» («агролісомеліорація на основі лікарських рослин»). Термін «*intercropping*» теж означає сумісне вирощування плодових та лікарських культур [2,3].

Насадження лікарських рослин дають екологічні переваги: дезорієнтують комах-шкідників; приваблюють комах-запилювачів; знищують різновиди грибків; збагачують ґрунт поживними елементами. Лікарські рослини дають також додаткові прибутки. В богарних умовах Південного Степу України можливо ефективно вирощувати лікарські рослини [4]. Відомо, що сумісне вирощування персику з лікарськими рослинами покращувало продуктивність та якість плодів персику, але тоді знижувалась його продуктивність [3].

Науковці ТДАТУ досліджували сумісне вирощування черешні сорту Ділема з *Гісопом лікарським* (*Hyssopus officinalis*) та *Чебрецем звичайним* (*Thymus vulgaris*). В перший рік вегетації лікарські рослини не створювали суттєвої конкуренції деревам черешні. Проте, починаючи з другого року вирощування, діаметр плодів був істотно меншим [5]. Отже, сумісне вирощування у насадженнях черешні лікарських рослин може стати резервом для підвищення комерційної віддачі плодових насаджень, позитивно вплинути на екологію. Але вплив лікарських рослин на ростові процеси дерев черешні ще остаточно не досліджено

Література

1. Никитюк Ю.А., Сологуб Ю.О. Фінансово-економічні аспекти розвитку органічного лікарського рослинництва в Україні. Збалансоване природокористування. 2016. № 2. С. 23—28.
2. Pant K.S., Yewale A.G., Prakash P. Fruit Trees Based Agro-forestry systems. Published in: Agroforestry: Theory and Practices. Scientific publishers (India), 2014. P. 564-588.
3. Bellow J.G., Hudson R.F., Nair P.K.R. Adoption potential of fruit-tree-based agroforestry on small farms in the subtropical highlands. Agroforest Syst. 2008. №73. P. 23–36 (2008). URL: <https://doi.org/10.1007/s10457-008-9105-x>
4. Свиденко Л.В., Єжов В.М. Перспективи вирощування деяких ефірноолійних культур у Степу Південному. Вісник аграрної науки. 2015. С.20-24.
5. Герасько Т.В., Єременко О.А., Іванова І.Є., Покопцева Л.А. Показники продуктивності черешні за сумісного вирощування з лікарськими рослинами . Таврійський науковий вісник. Випуск 113. Видавничий дім «Гельветика», 2020.